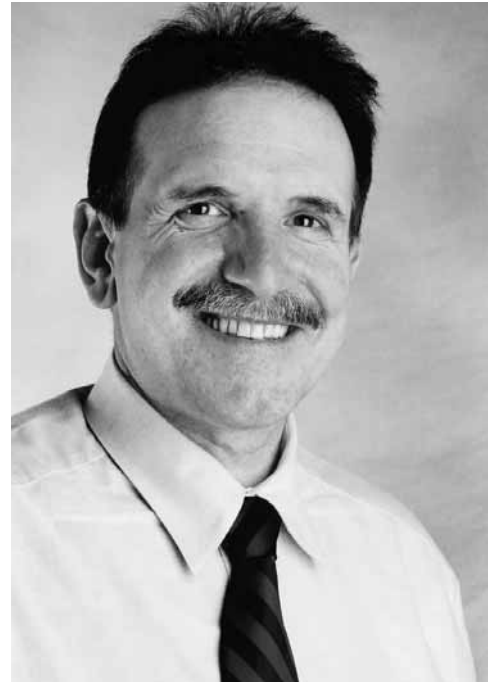

Jau na ma sent betg

da Rafael Camenisch **Claudio Lardi, socialdemocrat, cusseglier guvernativ e chau dal departement d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient, davart il rumantsch grischun, tegnair pleds, sia paja e battacor.**

PUNTS: Signur Lardi, co As sentis Vus sco nauschun da la Rumantschia? Claudio Lardi: Jau na ma sent betg sco nauschun, ma jau sun cunscent che persunas projecteschan savens problems e situaziuns sin persunas. Tge ch'jau sai dir è ch'jau sent ina responsabladad envers il rumantsch ed ord questa responsabladad tschertgain nus da la regenza da porscher schliaziuns.

In cler concept cun la via ed ils termins per l'introducziun dal rumantsch grischun suanda l'onn 2004. Ma tuttina: Sco vesa quai alura or davent da 2005 en las scolas, vegni davent da lu be scrit pli rumantsch grischun? Cleramain na. Il cussegl grond ha decidì dad edir davent dal 2005 meds d'instrucziun rumantsch be pli per rumantsch grischun. Quai munta in crap da miglia. Uss è las dumondas: Tge capita enfin lu e tge suenter. Enfin lu vegni anc produci meds d'instrucziun en ils divers idioms. Tals meds han circa ina durada da diesch onns. Da quels vegnan ins segir a far diever enfin ch'i dat novs. I nun è pia betg uschia ch'i vegn a dar be

pli rumantsch grischun en las scolas davent da l'onn 2005.

E suenter, vegn il rumantsch grischun sper u empè dals idioms? En la resposta da l'incumbensa Farrér dals 4 da november sa fa la regenza igl outen: Là statti scrit empè dals idioms. Insacur, manegel jau, ston ins dir tge ch'ins pensa. E la regenza grischuna è da l'avis ch'il rumantsch grischun duaja vegnir empè dals idioms.

Cura? Quai è ina dumonda dals concepts e da la lavur che sto vegnir prestada. Sche nus vegnin ussa tar la conclusiun ch'il rumantsch grischun saja introduci cumplainamain 2015 è quai segund mai baud. En il concept che nus vegnin ad elaborar 2004 vegnan tals datums a star. Sch'ins communitgescha talas datas, poi dar vairas discussiuns. Jau consideresch ch'i saja mia obliagaziun da dir inqual chaussa er per promover la discussiun.

Da Vos vegni detg che Vos sajas autoritars. Cun quai na sai jau betg entschaiver blier. Quai fiss sin il pli in tratg da character, dentant betg ina qualitat caracteristica. Quai ch'jau vi esser e restar è sincer. Sch'jau sun segir dad insatge, alura communitgesch jau quai er a moda sincera. Jau sun dal avis ch'il rumantsch grischun duaja vegnir empè dals idioms. Sch'jau hai ussa questa posiziun e na la disch betg, ma fatsch enstagl ina grupp da lavur, lasch lavurar tut la glied, ma l'influenzesch alura tuttina segund mes gust – talas chaussas n'hai jau betg gugent.

Las Testas han pretendì en lur manifest da Pontresina be ina organisaziun linguistica per il Grischun. Cun auters plets: da schliar la Lia Rumantscha. Questa simplifitgaziun tuna bain. Vesì dad ordvart tuni pelvair bain da metter la Lia Rumantscha, Pro Grigioni italiano e l'Uniun dals Gualsers sut in tetg. Ma ils divers problems èn uschè differents ch'ins stuvess puspè far trais spartas sut quest tetg e quai che restass a la fin fissan be expensas per la coordinaziun. Jau na sun betg da l'avis ch'ins duvessi realisar questa proposta da las Testas.

Tge pensais Vos en general dal pievel rumantsch? Jau chatt quai magari anc legher sch'i vegn pretendì ch'ils Rumantschs duajan

finalmain esser dal medem avis. I vegn fatg sco sche quels che discurran tudestg fissian adina da la medema opiniun. Quai nun è betg uschia. Jau manegel ch'ils Rumantschs èn ina forza elementara en noss chantun. Cun il Grischun giassi fitg pauper sch'i na dess betg ils Rumantschs.

Insatge auter: Sche Vos fissas parlamentarier a Berna, desso Vos Vossa vusch al Christoph Blocher che candidescha sco cusseglier federal? Dumondas cun "sche" èn adina in zichel delicatas. Tge, sche mes bab fiss stà ina dunna? Jau n'avess nagins problems ideologics da dar ad el mia vusch.

Sco cusseglier guvernativ stuais Vos adina ir insanua a tegnair plets. Nun è quai betg stentus? Sch'insatge fa politica, sto el avair gugent la glied, uschiglio va quel empaglia. Per mai èsi lässig dad esser insembel savens cun glied. Il problem è plitost quel ch'jau ma stoss retegnair e betg ir dapertut. Jau stoss er lutgar cun mamez da na acceptar in termin las dumengias. Uschiglio piteschan er auters. Jau na sai betg far tut sin donn e cust da la famiglia. I dat chaschuns, a las qualas ins vegn envidà perquai ch'ins è cusseglier guvernativ ed autras, nua ch'jau vom sco Claudio. Tar l'emprim cass vesan ins savens la medema glied. Quai nun è betg adina interessant, except sch'ins sa dir insatge, da tegnair in pled. Ma quai tutga er tar il job.

Avais Vos gia plans per suenter che Vos essas pensiunads? Sch'i va bain hai jau anc 7 onns en questa lavur. Plans hai jau en sasez betg. Jau surpigliass gugent, magari a Turitg, ina piazza en ina partiziun da persunal.

Tge chaschuna tar Vos battacor? Jau sun en general fitg stabil. Jau n'hai betg grond auts e bass. Tema ma chaschuna battacor. Per exempel en il traffic sin via, sche ins sez u auters fan sbagls che savessan manar a donnus u a morts. Jau hai er avant mintga pled ch'jau tegn, e quai èn fitg blers, battacor. Sco ch'jau cumenz, è quai davent, ma avant. Quai è sc'in nuv en il magun. E quai battacor? Jau na sai er betg.

Quant gudognan ins insumma sco cusseglier guvernativ en Grischun? Quasi 240 000 francs ad onn brutto. L'emprima giada che questa

paja è vegnida hai jau piglia tema, ubain ch'jau na gudagnava er avant betg mal.

A chaschun dad ina uschènumnada maisa radunda che Lardi ha già annunzià per ils 22 da november ed a la quala 30 personas da politica, magistraglia ed organisaziuns linguistics rumantschas han prendi part, èsi vegni scrit in urari per l'introducziun dal rumantsch grischun en las scolas. Segund quest, che vala be sco directiva, fiss il rg a partir da 2010 la sula lingua d'instrucziun rumantscha. Il concept che Lardi elavurescha 2004 sa basa sin quest urari.

Claudio Lardi, 48, advocat e burgais da Poschiavo, fa dapi tschintg onns part da la regenza grischuna. En tscherts chantuns da la Rumantschia nun è el betg bain vesi dapi ch'il cussegl grond ha acceptà la proposta da Lardi dad edir davent dal 2005 meds d'instrucziun rumantschs be pli per rumantsch grischun.